

De zoektocht naar een mysterieuze kunstenaar leidt naar vergeten kartonnen dozen op een vliering in de Haagse Archipel. „Naast snuisterijen troffen we een paar kostbare Discarts!”

◀ Theo Kralt is op zoek naar de schilderijen van Jean Baptiste Discart. FOTO FRANK JANSSEN

Discart komt weer tot leven

Geraldina Metselaar

Jean Baptiste Discart, dat zegt me niets”, reageerde Hagenaar Michiel Stokhuyzen aan de andere kant van de lijn. Maar toen de schrijver/onderzoeker Theo Kralt (1959) doorvroeg tijdens het telefoongesprek, ging er een lampje branden bij Stokhuyzen. Enkele jaren geleden had hij van zijn verre familielid Beatrice Stokhuyzen een tweetal kartonnen dozen geërfd. Ze waren op de vliering gezet en geen haan kraaide er nog naar. Tot Kralt belde.

„Ik mocht langskomen”, vertelt de voormalige ambtenaar van het vroegere ministerie van WVC (nu OCW, red.). „Mijn zoon ging mee. Net als ik is hij gek op historische verhalen en speurtochten naar verborgen schatten. Ik had ontdekt dat een aantal familieleden van Stokhuyzen waarschijnlijk door de schilder Discart was geportretteerd.”

Bij aankomst in het huis in de Haagse Archipel stonden de kartonnen mandarijnen- of sinaasappeldozen klaar voor nader onderzoek. Bij opening troffen ze allerhande snuisterijen en bijzondere aandenkens aan, zoals familieboeken. Ook kon Kralt een rondedansje maken. „Naast drie pastelportretten hing aan een van de muren óók nog een olieverfschilderij van de mysterieuze schilder Jean Baptiste Discart.”

Al meer dan tien jaar duurt de zoektocht van Kralt naar de vergeten Oostenrijks-Franse kunstenaar Discart. De getalenteerde schilder wist de gegoede Nederlandse burgerij rond 1900 te portretteren: gewoon zoals zij was. Zonder al te veel opsmuk en in heldere kleuren.

Na een enkele ‘kennismaking’ met zijn portretten wilde Kralt meer van hem weten. Helaas was er weinig over de in 1855 geboren kunstenaar te vinden. „Aan het begin

van mijn speurtocht waren Google of Wikipedia nog lang niet zo compleet als nu. Ik ben indertijd begonnen bij de Bénézit, een Franse kunstencyclopedie. Ook daarin trof ik weinig informatie aan over Discart.”

Noord-Afrika
De onderzoeker denkt dat dit voor een groot deel te maken heeft met het feit dat de schilder een reizend bestaan leidde. „Zijn geboorteplaats Modena behoorde indertijd tot Oostenrijk. Hij volgde een kunstopleiding in Wenen, trok daarna door Europa en verbleef in Noord-Afrika.”

Doorgaans wordt de schilder dan ook de min of meer mysterieuze Jean Baptiste Discart genoemd. Kralt begrijpt dat. „Nog voor-

Ook schilderde Discart portretten van Berbers in Marokko. Vergelijk je een dergelijk portret met die van de Nederlandse gegoede burgerij, vertegenwoordigers van landgoederen en vooraanstaande Kamerleden die hij later schilderde, dan zijn ze bijna

van eenzelfde kwaliteit en waardigheid.

Vanaf 1900 woonde de schilder bijna twintig jaar in Den Haag, aan de Prinsegracht nummer 73. Het huis van de kunstenaar is afgebroken. Discart kwam tijdens zijn Haagse periode vermoedelijk regelmatig in kunstenaarssociëteit Pulchri. Kralt: „Het eerste portret, een groot schilderij, dat Discart maakte was van jonkvrouw Alwina Brantsen (1868-

1957). „Vervolgens maakte hij vele schilderijen en pastelportretten van vooraanstaande burgers en adellijken, waaronder de families Huysen van Kattendijke, Pauw van Wieldrecht en Van Limburg Stirum. Nooit van leden van de koninklijke familie. Dat mochten alleen Nederlandse kunstenaars doen zoals de schilderes Thérèse Schwartze.”

Hoe de Oostenrijks-Franse kunstenaar ooit in contact is gekomen met de welgestelde families, blijft voor de schrijver/onderzoeker een raadsel. „Die

mensen reisden veel naar onder meer Rome, Parijs en Brussel”, stelt Kralt. „Op een van die gelegenheden hebben ze elkaar vast ontmoet. Discart was een innemend en sociaal vaardig persoon. Of, zoals we nu zouden zeggen, een netwerker. Met bijna alle families waarvoor hij portretten schilderde, heeft hij nog lange tijd contact gehouden.” Na de Eerste Wereldoorlog vertrok hij naar Parijs, waar hij in 1940 overleed. Kralt bezocht er ruim dertig begraafplaatsen. „Helaas hebben we het graf van Discart nog niet gevonden.”

Als scholier had Kralt een grote voorliefde voor buitenverblijven. „Vanaf mijn vijftiende gaf ik rondleidingen op kasteel en landgoed Duivenvoorde. Ik ben dat zelfs blijven doen tijdens mijn studie.” Na zijn ambtelijke loopbaan werkte hij voor particuliere organisaties. Momenteel is Kralt werkzaam als consultant op het gebied van erfgoed en herontwikkeling. Daarnaast richt hij zich op het speuren en schrijven.

Tijdens zijn zoektocht naar Discart sprak hij tientallen mensen en raadpleegde hij tal van archieven in de KB, de nationale bibliotheek van Nederland. Hij wijdde menig vakantie aan plekken waar de schilder verbleef. Ook bezocht hij Tanger en Rabat, waar hij zijn boek aanbood aan de ambassadeur. Na de verschijning werden meerdere schilderijen van Discart herontdekt. Drie oriëntalistische schilderijen, tekeningen op veilingen en elf portretten inclusief de vier portretten in Den Haag.

„Ik weet zeker dat er nog méér zijn”, zegt Kralt. Op zich kan rondsnoffen in dozen op de vliering volgens hem best lucratief zijn. De portretten van Discart zijn naar schatting een paar duizend euro waard. „De oriëntalistische schilderijen kunnen zo een miljoen euro opleveren”, aldus Kralt. „Daar zijn er dan weer relatief weinig van, maar wie weet.”

Speurtocht naar vergeten schilder duurt voort

▲ The Barbershop in Tanger van Jean Baptiste Discart.